

El cas Tell (1907-1991)

MAR BOSCH

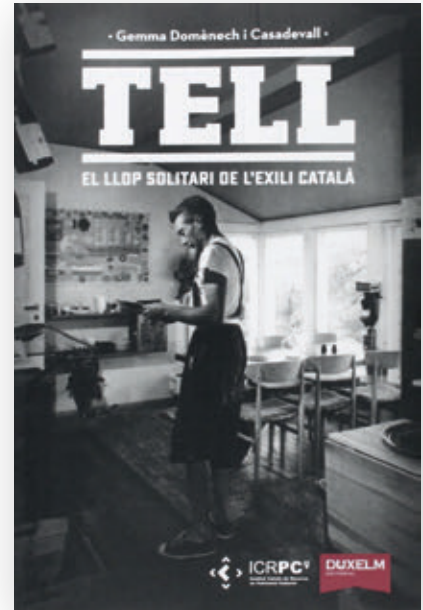
Què ha de passar perquè la vida d'una persona es converteixi en un cas? Potser quan esdevé exemplificant o participa d'un grau de periple prou notori per convertir-se en una història digna de ser explicada. És el cas de Jordi Tell Novelles o «el llop solitari de l'exili català», tal com anuncia el subtítol de l'obra de Gemma Domènech i Casadevall.

És precisament perquè «la memòria és efímera i fràgil i que sabem poques molt poques coses malgrat que cada dia ens veiem inundats de més informació», com obre Quim Nadal al pròleg del llibre, precisament perquè en col·lectiu l'oblit també es fa més gran, que és cabdal la importància de pàgines com les que llegirem a *Tell, el llop solitari de l'exili català*.

Aquí es rescata la vida espectacular d'aquest arquitecte racionalista, independentista de soca-rel, maçó de conveniència, esmunyedís, «fidel als ideals, aventurer per força, poliglòt autodidacte, compulsiu fins l'agressivitat, temerari i valent, diplomàtic a l'ombra». Això sol ja ens hauria d'obrir la necessitat d'empassar-nos pàgina rere pàgina el relat apassionat de Gemma Domènech sobre la vida d'aquest personatge que ens convida a descobrir, ja des de la suggeridora fotografia de la portada: podem veure-hi

Jordi Tell gairebé d'esquenes, com si estiguéssim dempeus sota una porta oberta. Veiem el seu menjador i el veiem a ell, tot fullejant un escrit que bé ens agradaria fullejar. Clenxinat, algun cabell se li escapa de la bonica cabellera, samarreta blanca, mànigues que semblen retallades per fer-la fresca i uns elàstics que no se sap si li subjecten els balders pantalons a genoll o són la continuació d'alguna mena de davantal. Sembla que sempre vagi per feina i sembla s'hagi de girar en qualsevol moment i convidar-nos a passar, en una allargassada versió catalana de Clark Gable.

Quan sabem que el compromís polític de Jordi Tell el va portar fora de Catalunya dues vegades, que exercí a Alemanya diversos càrrecs diplomàtics, que va intervenir a l'ambaixada de Berlín per desactivar «l'alzamiento a cops de puny», que va tastar la presó de la Gestapo i de Franco repetidament, i que no s'hi va saber estar gaire, i que es va escapar al més pur estil Houdini i que, per si no n'hi hagués prou, també va estar *tellejant* a la Corunya i a Noruega, i entre Estocolm i Moscou i Tòquio i San Francisco i Mèxic... quan sabem tot això —i altres coses que aquí no esbossem per no desvelar gaires més sorpreses— el relat de la vida de Tell sembla això, un relat. Una història trepidant d'aventu-

DOMÈNECH, Gemma

Tell, el llop solitari de l'exili català

Dux editorial, 2016
268 p.

res, explicada des de la més humil modestia narrativa. Gemma Domènech s'amaga, com tot bon historiador, rere els fets que ens exposa amb una escriptura depurada de temptativa literària. La vida novel·lesca de Jordi Tell esdevé cas, esdevé «la vida real d'un personatge de novel·la», com diu ella mateixa en un article de diari. Finalment, el llibre és una exposició artesanal, feta des de la passió per la recerca i l'entusiasme per la figura d'un home que va deixar solc fondo i silenciós a les pàgines de la història del nostre país.

conviccions d'esquerra, les dues dones viuran i documentaran nombrosos fets de la història mundial, com ara la guerra del Vietnam, el festival de música de Woodstock de 1969 o els cops d'estat de Xile, Argentina i Cambodja.

La voluntat de Sissi de lluitar contra la injustícia social, però, es percep sobretot a través de les línies del diari

personal que llega a la seva neboda, Luc Rodoreda. Uns anys després de la mort de la fotògrafa, la Luc rep l'encàrrec de dirigir l'edició d'un llibre que homenatgi la tasca de la seva tia, i aquella feina li permet descobrir moltes facetes que desconeixia de la vida de la reportera.

Els diferents espais temporals s'alternen magistralment, i Núria Borrut

construeix una novel·la de to directe que recorre alguns dels esdeveniments històrics més importants del final del segle passat. Guanyadora del IV Premi Gregal de novel·la, *Sota les llambordes, la platja* reflecteix l'esperit de lluita d'aquells qui encara creuen que és possible canviar la societat per aconseguir un món millor.